

Драган Јовашевић*
Марина М. Симовић**

УДК: 343.57(470)

Прегледни чланак

ЗЛОУПОТРЕБА ОПОЈНИХ ДРОГА У КРИВИЧНОМ ПРАВУ РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ

doi: 10.7251/GPF163838008J

Апстракт

На бази релевантних међународних докумената донијетих у оквиру и под окриљем Организације уједињених нација, почев од 1961. до 1988. године, све државе су преузеле обавезу да у свом националном законодавству (основном – кривичном или допунском, споредном) предвиде кривичну одговорност и систем кривичних санкција за различите облике и видове испољавања противправних дјелатности које се предузимају у односу на опојне дроге или психотропне супстанце или њихове прекурсоре, а које чине поједине облике и видове кривичних дјела. Слична је ситуација и у Руској Федерацији која је доношењем новог Кривичног законика, 1996. године, предвидјела више кривичних дјела злоупотребе опојних дрога о чијим карактеристикама се говори у овом раду.

Кључне ријечи: опојне дроге, Руска Федерација, закон, кривично дјело, одговорност, суд, казна.

---

* Редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу.

** Доктор правних наука, секретар Омбудсмена за дјецу Републике Српске.

1. УВОД

Основ за инкриминацију злоупотребе опојних дрога у руском кривичном законодавству налази у међународноправним актима као што су¹: (1) Јединствена конвенцији о опојним дрогама из 1961. године, (2) Конвенција о психотропним супстанцама из 1971. године и (3) Конвенцији УН против незаконитог промета опојним дрогама и психотропним супстанцијама из 1988. године. Ови међународни акти садрже и листу забрањених опојних дрога и психотропних супстанци и њихових препарата, као и недозвољене, забрањене дјелатности физичких и правних лица које поједине државе треба да у свом законодавству предвиде као самостална кривична дјела.²

Објект заштите³ у свим овим случајевима је здравље људи (индивидуално неодређеног броја лица), а објект напада су природне или синтетичке супстанце или препарати који су проглашени за опојне дроге (наркотична средства, психотропне супстанце или њихови прекурсори), који дјелују на централни нервни систем, а последице краће или дуже употребе изазивају стање физичке или психичке зависности (адикције), тако да услед наглог престанка са уношењем дроге у организам - наступа апстиненцијална криза.⁴ Постоји више врста опојних дрога које надлежни органи сваке државе, па тако и Руске Федерације (Министарство здравља) проглашавају у одговарајућим правним актима.⁵

---

¹ Види Драган Јовашевић, „Злоупотреба опојних дрога у међународном кривичном праву“, *Судска пракса*, (Београд), број 6/05, 67-73.

² Види Драган Јовашевић, „Кривичноправни аспекти злоупотребе опојних дрога“, *Билтен Окружног суда у Београду*, Београд, број 56/01, 44-62.

³ Види Драган Јовашевић, „Кривична дјела у вези са опојним дрогама“, *Правни живот*, (Београд), број 9/96, 183-199.

⁴ Драган Јовашевић, *Кривично право*, Посебни део, (Београд 2014), 215.

⁵ А. И. Рарог. *Российское уголовное право: Особенная часть*, (Москва, 2008), 314 и 315.

Руска Федерација је јуна 1996. године донијела нови Кривични законик.⁶ Овај законик у глави 25, под називом „Кривична дјела против здравља становништва и друштвеног морала“, предвиђа више кривичних дјела ове врсте. То су дјела: (1) незаконита израда, набавка, чување, превоз, слање или стављање у промет наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 228), (2) незаконита производња, промет или транспорт наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 228 став 1), (3) кршење правила процеса производње наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 228 став 2), (4) противзаконита набавка, чување или превоз прекурсора наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 228 став 3), (5) противзаконита производња, продаја или пренос прекурсора наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 228 став 4), (6) одузимање или изнуда наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 229), (7) кријумчарење наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових прекурсора (члан 229 став 1), (8) навођење на употребу наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена (230), (9) незаконито гајење велике количине биљке која садржи наркотична средства или психотропне супстанце или њихове прекурсоре (члан 231), (10) организација и одржавање скровишта или систематско пружање објеката за коришћење наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена (члан 232) и (11) незаконито издавање или фалсификовање рецепата или других докумената који дају право на стицање наркотичних средстава или психотропних супстанци (члан 233).⁷

---

⁶ Уголовный кодекс Российской Федерации" от 13.06.1996 N 63-ФЗ (ред. от 13.07.2015, с изм. от 16.07.2015) (с изм. и доп., вступ. в силу с 25.07.2015).

⁷ Види Драган Јовашевић, „Кривична дјела у вези са опојним дрогама у упоредном кривичном законодавству“, *Страни правни живот*, Београд, број 2-3/04, 85-103.

2. НЕЗАКОНИТА ИЗРАДА, НАБАВКА, ЧУВАЊЕ, ПРЕВОЗ, СЛАЊЕ ИЛИ СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ

Основни облик дјела чини лице које противзаконито набави, складишти, транспортује, производи и прерађује наркотична средства, психотропне супстанце или њихове замјене у значајним количинама или противзаконито набави, складишти или транспортује биљке које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или дијелове тих биљака у значајним количинама, и то без намјере продаје.

Ово дјело има два вида испољавања, зависно од објекта напада. То су: а) први – гдје се радња извршења предузима у односу на наркотична средства, психотропне супстанце или њихове замјене и б) други – гдје се радња извршења предузима у односу на биљке које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или дијелове тих биљака.

Први вид испољавања се може предузети радњама извршења као што су: а) набављање – долажење у посјед на било који начин, б) складиштење – чување, државинска, фактичка власт, непосредна или посредна, в) транспорт – пренос или превоз било којим средствима и на било који начин, г) производња – стварање нове до тада непостојеће супстанце или препарата физичким или хемијским путем и д) прерада – стварање нове или побољшање својстава супстанце или препарата из постојећег наркотичног средства или психотропне супстанце.

За постојање дјела је потребно да се радња извршења предузима: (1) на одређени начин – противзаконито, противно постојећим медицинским и фармаколошким прописима који уређују област производње, прераде и промета наркотичних средстава и психотропних супстанци и њихових замјена, што указује на бланкетни карактер дјела, (2) у односу на одређене предмете: наркотична

средства, психотропне супстанце или њихове замјене и (3) предмет радње извршења се јавља у значајним количинама. Када постоји значајна количина или велики обим ових супстанци и препарата - представља фактичко питање које суд рјешава у сваком конкретном случају.

Други вид испољавања се може предузети радњама извршења као што су: а) набављање, б) складиштење и в) транспорт. За постојање дјела је битно да се радња извршења предузима: (1) на одређени начин – противзаконито, (2) у односу на одређени предмет - биљке које садрже наркотична својства или психотропне супстанце или дијелове тих биљака, (3) предмет радње извршења се јавља у значајним количинама и (4) без намјере продаје ових биљака или њихових дијелова.

За учиниоца основног дјела је алтернативно прописана новчана казна до 40.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме до три мјесеца или казна обавезног рада у трајању до 480 часова или корективни (поправни) рад у трајању до двије године или ограничење слободе до три године или казна затвора до три године.

У случају да учинилац дјела: (1) добровољно преда наркотична средства, психотропне супстанце или њихове замјене, биљке које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или њихове дијелове, 2) активно допринесе откривању и сузбијању кривичних дјела повезаних са противзаконитим радњама у вези ових супстанци или биљака, те идентификовању лица која су их учинила и (3) допринесе откривању покретне или непокретне имовине која је прибављена овим кривичним дјелом - може се ослободити од кривичне одговорности (па, дакле, и казне).

Први тежи облик овог кривичног дјела постоји када је радња извршења основног дјела у било ком виду испољавања предузета у односу на наркотична средства, психотропне супстанце или њихове замјене, односно биљке са наркотичним средствима или њихове дијелове „у великим количинама“. Одлуком Владе Руске Федера-

ције одређује се појам „велика количина“ и „нарочито велика количина“ ових супстанци и препарата. За учиниоца овог дјела је алтернативно прописана казна затвора од три до десет година или новчана казна до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до три године или ограничење слободе у трајању до једне године.

Најтежи облик кривичног дјела из члана 228 став 3 Кривичног законика постоји ако је радња извршења предузета у односу на наркотична средства, психотропне супстанце или њихове замјене, односно биљке са наркотичним средствима или њихове дијелове у „нарочито великим количинама“. Учиниоцу овог дјела се може изрећи алтернативно прописана казна затвора од десет до 20 година или новчана казна до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до три године или ограничење слободе у трајању до једне године и шест мјесеци.

3. НЕЗАКОНИТА ПРОИЗВОДЊА, ПРОМЕТ ИЛИ ТРАНСПОРТ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ

Дјело се састоји у незаконитој производњи, промету или транспорту наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена, као и у незаконитом промету или транспорту биљака које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или њихове дијелове. Зависно од објекта радње извршења, и овдје се разликују два вида испољавања овог дела. То су: а) први вид - у односу на наркотична средства, психотропне супстанце или њихове замјене и б) други вид - у односу на биљке које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или дијелове тих биљака.

Радња извршења је алтернативно одређена као: а) производња, б) промет или в) транспорт, при чему је потребно да се оне предузимају противзаконито. За учиниоца овог дјела је алтер-

нативно прописана казна затвора од двије до четири године или ограничење слободе у трајању до једне године.

Законик предвиђа четири тежа, квалификована облика дјела.

Први тежи облик дјела, за који је алтернативно прописана казна затвора од пет до 20 година или новчана казна у износу до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме до три године или ограничење слободе до једне године - постоји ако се врши продаја (замјена робе за новац, домаћи или страни) наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена на одређеном мјесту или на одређени начин: а) у истражном затвору, казнено-поправној установи, управној згради, административном објекту, образовној установи, спортском објекту, железничком, ваздушном, поморском или рјечном саобраћају, подземном јавном превозу или простору који је намијењен за забаву или рекреацију и б) коришћењем средстава јавног информисања, електропних, информационих или телекомуникационих мрежа (укључујући и интернет)

Други тежи облик дјела постоји када је основно дјело учињено: (а) у групи лица по претходном договору (што представља отежавајућу околност при одмјеравању казне) и б) у погледу значајније количине наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена.

За ово је дјело прописана алтернативно казна затвора од осам до 15 година или новчана казна у износу до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до три године или ограничење слободе до двије године.

Трећи тежи облик дјела постоји ако је радња извршења основног дјела предузета: а) од стране организоване криминалне групе, б) лица које злоупотребљава свој службени положај, в) пунољетног лица према малољетном лицу као пасивном субјекту и г) у односу на велику количину наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена.

Учиниоцу овог дела је запријеђена алтернативно казна затвора од десет до 20 година, уз могућност одузимања права на обављање одређених дужности или одређених дјелатности у трајању до 20 година. Учиниоцу се може изрећи и новчана казна у износу до милион рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме до пет година.

Најтежи облик овог кривичног дјела, за који је прописана казна затвора од 15 до 20 година, уз могућност одузимања права на обављање одређених дужности или одређених дјелатности у трајању до 20 година или новчана казна у износу до милион рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у трајању до пет година или казна доживотне робије - постоји ако је радња извршења основног дјела предузета у односу на нарочито велике количне наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замена. Када се ради о „нарочито великим количинама“, одређено је одлуком Владе Руске Федерације.

4. КРШЕЊЕ ПРАВИЛА ПРОЦЕСА ПРОИЗВОДЊЕ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ

Дјело чини лице које је обавезно на поштовање правила процеса производње, па њиховим кршењем производи, прерађује, складишти, евидентира, испоручује, продаје, дистрибуира, транспортује, купује, користи, увози, извози или уништава наркотична средства, психотропне супстанце или њихове прекурсоре, као и опрему која се користи за њихову производњу. Дјело чини и лице које крши правила гајења биљака које садрже наркотична средства, психотропне супстанце или њихове прекурсоре, а које су намијењене за употребу у научне и образовне сврхе или ради обављања стручних активности или које ове биљке или њихове дијелове кршењем

правила складишти, евидентира, испоручује, продаје, дистрибуира, транспортује, купује, користи, увози, извози или уништава.

Основно дјело се јавља у два вида испољавања.

Први вид испољавања се односи на наркотична средства, психотропне супстанце или њихове прекурсоре, као и опрему која се користи за њихову производњу. Радња извршења је вишеструко алтернативно одређена. Она се може јавити у сљедећим облицима као што су: а) производња, б) прерада, в) складиштење, г) евидентирање, д) испорука, ђ) продаја, е) дистрибуција, ж) транспорт, з) куповина, и) коришћење, ј) увоз, к) извоз и л) уништавање.

За постојање дела је битно да се радња извршења предузима: а) на одређени начин – кршењем правила процеса производње и б) од стране одређеног лица – лица које је овлашћено (обавезно) да поштује медицинска и фармаколошка правила процеса производње.

Други вид испољавања овог кривичног дјела чине следећи елементи бића: (а) радња извршења се предузима у односу на одређени предмет (биљке које садрже наркотична средства, психотропне супстанце или њихове прекурсоре, а које су намијењене за употребу у научне и образовне сврхе или ради обављања стручних активности и дијелови ових биљака), (б) радња извршења се предузима на одређени начин – кршењем правила гајења биљака које садрже наркотична средства, психотропне супстанце или њихове прекурсоре и в) радња извршења је вишеструко алтернативно одређена, па се јавља као: а) складиштење, б) евидентирање, в) испорука, г) продаја, д) дистрибуција, ђ) транспорт, е) куповина, ж) коришћење, з) увоз, и) извоз или ј) уништавање.

За учиниоца кривичног дјела у било ком виду је алтернативно прописана новчана казна у износу до 120.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до једне године или казна обавезног рада у трајању до 360 часова, уз могућност одузимања права на обављање одређених дужности или одређених дјелатности у трајању до три године.

Тежи облик овог дјела (за који је прописана новчана казна од 100.000 до 300.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме од једне до двије године или казна обавезног рада до 480 часова или ограничење слободе до три године или казна затвора до три године, уз одузимање права на обављање одређених дужности или одређених дјелатности за вријеме до три године) постоји ако је радња извршења предузета: а) из користољубља као посебне врсте побуде која мора постојати у вријеме предузимања радње извршења, али не мора бити и остварена у сваком конкретном случају, б) усљед немара (нехата) и в) ако је наступила штета по људско здравље или друге тешке посљедице.

Када постоје тешке посљедице или штета по здравље људи, представља фактичко питање које се мора утврдити у сваком конкретном случају. Ове теже посљедице морају бити у узрочно-посљедичној вези са предузетом радњом извршења основног дјела и у односу на њих учинилац мора да поступа са нехатом.

5. ПРОТИВЗАКОНИТА НАБАВКА, ЧУВАЊЕ ИЛИ ПРЕВОЗ ПРЕКУРСОРА НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ

Основно дјело се састоји у противзаконитом набављању, чувању (складиштењу) или превозу у великим количинама прекурсора наркотичних средстава или психотропних супстанци или у противзаконитом набављању, чувању или превозу биљака које садрже прекурсоре наркотичних средстава или психотропних супстанци или њихових дијелова.

За ово је дјело које се јавља у два вида испољавања (зависно од објекта радње извршења: а) у односу на прекурсоре наркотичних средстава или психотропних супстанци и б) у односу на биљке које садрже такве прекурсоре) прописана алтернативно новчана казна у

износу од 200.000 до 300.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до девет мјесеци или казна обавезног рада до 180 часова или казна корективног (поправног) рада до годину дана или казна ограничења слободе у трајању до годину дана.

Тежи облик дјела постоји ако је радња извршења основног дјела предузета у односу на „нарочито велике количине“ прекурсора наркотичних средстава или психотропних супстанци или њихових замјена, односно биљака или њихових дијелова који садрже ове супстанце. За учиниоца овог дјела је прописана новчана казна од 300.000 до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду од девет мјесеци до годину дана или казна обавезног рада у трајању од 180 до 240 часова или казна корективног рада у трајању до двије године или казна ограничења слободе у трајању до двије године или казна затвора у трајању до двије године.

6. ПРОТИВЗАКОНИТА ПРОИЗВОДЊА, ПРОДАЈА ИЛИ ПРЕНОС ПРЕКУРСОРА НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ

Ово дјело се састоји у противзаконитој производњи, продаји или преносу прекурсора наркотичних средстава или психотропних супстанци или њихових замјена у великим количинама или продаји или преносу биљака које садрже прекурсоре ових супстанци.

Зависно од објекта напада, ово дјело се јавља у два вида испољавања. То су: а) производња, продаја или пренос који морају бити предузети: а) на одређени начин, противзаконито, б) у односу на одређене предмете: прекурсоре наркотичних средстава или психотропних супстанци или њихових замјена и в) предмет радње извршења се мора јавити у „великим количинама“ и б) продаја или пренос биљака које садрже прекурсоре наркотичних супстанци.

За ово дјело је алтернативно прописана казна ограничења слободe у трајању до четири године или казна затвора до пет година или новчана казна у износу од 200.000 до 300.0000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до девет мјесеци.

Тежи облик овог кривичног дјела постоји ако је радња извршења основног дјела учињена: а) од стране групе лица по претходном договору, б) од стране организоване криминалне групе, в) од стране лица које злоупотрејеби службени положај и г) у односу на „нарочито велике количне“ прекурсора наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена.

За ово је дјело прописана казна затвора од четири до десет година или новчана казна у износу од 300.000 до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду од девет мјесеци до годину дана или ограничење слободe до двије године.

7. ОДУЗИМАЊЕ ИЛИ ИЗНУДА НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУСПСТАНЦИ

Дјело чини лице које изврши крађу (одузимање од другога) или изнуђивање (употребу силе или пријетње да му друго лице уступи) наркотичних средстава или психотропних супстанци или биљака које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или дијелове тих биљака.

Радња извршења је двојачко алтернативно одређена као: а) крађа – одузимање туђе покретне ствари од другога из његовог притежања (детенције) и б) изнуда – употреба силе или пријетње непосредном употребом силе како би се друго лице навело да само преда ствар учиниоцу дјела.

Битно је да се радња извршења у било ком облику предузима у односу на одређене предмете као што су: а) наркотична средства,

б) психотропне супстанце и в) биљке које садрже наркотична средства или психотропне супстанце или дијелови тих биљака.

За ово је дјело прописана казна затвора од три до седам година, уз могућност ограничења слободе за вријеме до једне године.

Дјело има три тежа, квалификована облика испољавања.

Први тежи облик дјела (за који је прописана казна затвора од шест до десет година или новчана казна до 500.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до три године или ограничење слободе до једне године) постоји ако је радња извршења основног дјела (крађа или изнуда) учињена: а) у групи по претходном договору, б) од стране лица које злоупотребљава свој службени положај, в) уз примјену насиља или пријетњу примјеном насиља које није опасно по живот и здравље људи и г) у погледу „значајне количине“ наркотичних средстава, психотропних супстанци или биљака и њихових дијела које садрже ове супстанце.

Други тежи облик овог дјела постоји ако је основно дјело учињено: а) од стране организоване криминалне групе, б) у односу на „велике количне“ наркотичних средстава, психотропних супстанци или биљака или њихових дијелова које садрже ове супстанце и в) уз примјену насиља или пријетњу насиљем које је опасно за живот или здравље људи.

За ово је дјело алтернативно прописана казна затвора од осам до 15 година, новчана казна до 500.000 рубаља, новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до три године или ограничење слободе до двије године.

Најтежи облик овог кривичног дјела /за који је прописана казна затвора од 15 до 20 година или новчана казна у износу до милион рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме до пет година или ограничење слободе до двије године) постоји ако је радња извршења основног дјела предузета у односу на „нарочито велике количине“ наркотичних сред-

става, психотропних супстанци или њихових замјена, а што се утврђује одлуком Владе Руске Федерације.

8. КРИЈУМЧАРЕЊЕ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА, ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ ИЛИ ЊИХОВИХ ПРЕКУРСОРА

Дјело се састоји у кријумчарењу наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових прекурсора или замјена или биљка или њихових дијелова који садрже наркотична средства или психотропне супстанце или њихове прекурсоре, као и алата и опреме који се налазе под посебним надзором, а који се користе за производњу ових супстанци преко граница Царинске уније у оквиру евроазијске економске заједнице или државне границе Руске Федерације или неке од држава чланица Царинске уније.

Ово кривично дјело чине сљедећи елементи бића: (1) радња извршења се састоји у кријумчарењу. То је изношење у иностранство, пренос преко територије или уношење у земљу из иностранства одређених предмета, (2) радња извршења се предузима у односу на одређене предмете као што су: а) наркотична средства, б) психотропне супстанце, в) њихови прекурсори или замјене, г) биљке или њихови дијелови који садрже наркотична средства или психотропне супстанце или њихове прекурсоре и д) алати и опрема који се налазе под посебним надзором, а који се користе за производњу ових супстанци и в) радња извршења се предузима на одређеном мјесту - преко граница Царинске уније у оквиру евроазијске економске заједнице или државне границе Руске Федерације или неке од држава чланица Царинске уније.

За ово дело је прописана казна затвора од три до седам година или новчана казна до милион рубаља или новчана казна у износу

плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до пет година или ограничење слободе до једне године.

Дјело има три тежа, квалификована облика испољавања.

Први тежи облик дјела (за који је прописана казна затвора од пет до десет година или новчана казна до милион рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме до пет година или казна ограничења слободе до годину дана и шест месеци) постоји ако је основно дјело учињено: а) од стране групе по претходном договору, б) од стране функционера злоупотребом службеног положаја и в) у односу на „значајније количине“ наркотичних средстава, психотропних супстанци или биљака и њихових дијелова који садрже ове супстанце.

Други тежи облик овог дјела постоји ако је радња извршења основног дјела предузета у односу на „велику количну“ наркотичних средстава, психотропних супстанци, њихових прекурсора или замјена или биљака и њихових дијелова који садрже ове супстанце. За учиниоца овог дјела је прописана казна затвора од десет до 20 година или новчана казна до милион рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица за вријеме до пет година или ограничење слободе до двије године.

Најтежи облик овог кривичног дјела (за који је прописана казна затвора од 15 до 29 година или новчана казна до милион рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до пет година или ограничење слободе до двије године или казна доживотне робије) постоји ако је радња извршења основног дјела предузета: а) од стране организоване криминалне групе, б) у односу на „нарочито велике количине“ наркотичних средстава, психотропних супстанци, прекурсора или њихових замјена, односно биљака или њихових дијелова који садрже ове супстанце и в) употребом насиља према лицима која врше царински надзор и контролу.

9. НАВОЂЕЊЕ НА УПОТРЕБУ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА, ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ ИЛИ ЊИХОВИХ ЗАМЈЕНА

Овдје је, заправо, санкционисана радња подстрекавања као самостално кривично дјело, а не као облик саучесништва. Дјело се састоји у сталном навођењу другог лица на употребу наркотичних средстава, психотропних супстанци или њихових замјена за што је прописана казна ограничења слободе до три године или казна затвора од три до пет година. Дјело је свршено предузимањем саме радње навођења (утицања на вољу другога да започне или настави са узимањем наркотичних или сличних супстанци) без обзира на то да ли је то лице под тим утицајем заиста и приступило наведеној употреби.⁸

Први тежи облик дјела постоји ако је радња навођења учињена: а) од стране групе лица по претходном договору, б) од стране организоване криминалне групе, в) према два или више лица и г) употребом насиља или пријетњом употребе насиља.

За ово је дјело прописана казна затвора од пет до десет година или ограничење слободе у трајању до двије године.

Најтежи облик овог кривичног дјела (за који је прописана казна затвора од десет до 15 година, уз могућност одузимања права на обављање одређених дужности или одређених дјелатности у трајању до 20 година или ограничење слободе у трајању до двије године) постоји ако је радња извршења навођења предузета: а) према малољетном лицу, што мора бити познато учиниоцу дјела у вријеме предузимања радње извршења, б) ако је наступила смрт лица које је навођено, па усљед тога и непосредно конзумирало наркотична средства или психотропне супстанце или њихове замјене и в) ако је усљед навођења наступила друга тешка посљедица која мора бити у узрочно-посљедичној вези са предузетом радњом извршења у односу на коју учинилац поступа са нехатом.

---

⁸ А. И Рапог. *Росийское уголовное право: Особенная часть*, (Москва, 2008) 438-440.

10. НЕЗАКОНИТО ГАЈЕЊЕ ВЕЛИКЕ КОЛИЧИНЕ БИЉКЕ КОЈА САДРЖИ НАРКОТИЧНА СРЕДСТВА ИЛИ ПСИХОТРОПНЕ СУПСТАНЦЕ ИЛИ ЊИХОВЕ ПРЕКУРСОРЕ

За ово је дјело прописана новчана казна до 300.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до двије године или обавезни рад до 240 часова или ограничење слободе у трајању до двије године или казна затвора до двије године.

Тежи облик дјела постоји ако је радња извршења гајења биљке која садржи наркотична средства или психотропне супстанце или прекурсоре предузета: а) од стране групе лица по претходном договору, б) од стране организоване криминалне групе, в) у односу на „нарочито велике количине“ биљака, за које је прописана казна затвора до осам година или ограничење слободе у трајању до двије године.⁹

11. ОРГАНИЗАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ СКРОВИШТА ИЛИ СИСТЕМАТСКО ПРУЖАЊЕ ОБЈЕКТА ЗА КОРИШЋЕЊЕ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА, ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ ИЛИ ЊИХОВИХ ЗАМЈЕНА

Овдје је, заправо, инкриминисано помагање као радња извршења, а не као облик саучесништва. За ово је дјело прописана казна затвора до четири године или ограничење слободе до једне године.

Ако је радња извршења основног дјела учињена у групи лица по претходном договору, тада постоји први тежи облик овог дјела за

---

⁹ А. И Рарог, В. П. Степалин, Г. А. Есаков, А. И Чучаев, *Уголовое право России, Части обшая и особенная: курс лекций, М-во образования и науки Рос.* (Федерации, Моск. гос. юрид. акад., Москва, 2007). 384 и 385.

који је прописана казна затвора од двије до шест година или ограничење слободе у трајању до двије године.

Најтежи облик овог кривичног дјела, за који је прописана казна затвора од три до седам година или ограничење слободе у трајању до двије године, постоји ако је радња извршења предузета од стране организоване криминалне групе.

12. НЕЗАКОНИТО ИЗДАВАЊЕ ИЛИ ФАЛСИФИКОВАЊЕ РЕЦЕПАТА ИЛИ ДРУГИХ ДОКУМЕНАТА КОЈИ ДАЈУ ПРАВО НА СТИЦАЊЕ НАРКОТИЧНИХ СРЕДСТАВА ИЛИ ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ

За ово кривично дјело је прописана новчана казна до 80.000 рубаља или новчана казна у износу плате или другог дохотка осуђеног лица у периоду до шест мјесеци или казна обавезног рада до 360 часова или казна корективног (поправног) рада у трајању до једне године или ограничење слободе у трајању до двије године или принудни рад у трајању до двије године или казна затвора до двије године, уз могућност одузимања права на обављање одређене дужности или одређене дјелатности у трајању до три године.¹⁰

Ово дјело се може предузети са двије алтернативно предвиђене радње извршења. То су: а) издавање и б) фалсификовање.

За постојање дјела је битно да се радња извршења предузима: а) на одређени начин – противзаконито и б) у односу на одређени предмет – рецепт или други документ који даје право на стицање наркотичних средстава или психотропних супстанци, а не на саме ове супстанце.

Овде се ради о кажњивим припремним радњама које имају карактер помагања да се другоме омогући да на овај начин дође у

---

¹⁰ Види А. И Рарог. *Российское уголовное право: Особенная часть*, (Москва, 2008), 443 и 444.

могућност на непосредно у организам унесе наркотична средства или психотропне супстанце.

13. ЗАКЉУЧАК

На бази релевантних међународних докумената универзалног карактера, највећи број савремених држава, па тако и Руска Федерација, у свом новом кривичном законодавству прописује већи број различитих забрањених, противзаконитих понашања појединаца или група у вези са злоупотребом наркотичних средстава, психотропних супстанци, њихових прекурсора или замјена за које су прописане строге врсте и мјере казни. Заправо, законодавство Руске Федерације у основном кривичноправном акту – Кривичном законнику (за разлику од неких других држава које ова кривична дјела прописују у посебном, споредном медицинском или фармаколошком законодавству, законима о производњи и промету опојних дрога и сличних супстанци) прописује 11 кривичних дјела ове врсте.

Нека од ових дјела се односе на инкриминацију противзаконите производње, прераде, продаје, складиштења, извоза, увоза и других дјелатности које су везане за наркотична средства, психотропне супстанце, њихове замјене или прекурсоре или биљке које садрже ове супстанце или дијелове тих биљака. Тежа квалификација код ових дјела и строжије кажњавање њихових учинилаца постоји ако се ради о вршењу ових радњи од стране групе лица, према малолетним лицима, према већем броју лица, од стране организоване криминалне групе или у односу на велике количине или нарочито велике количине ових супстанци. Међутим, руски законодавац је предвидео кажњивост и за поједине саучесничке радње као што су помагање и подстрекавање које су (кроз самосталне инкриминације) добиле карактер кривичног дјела, а не облика саучесништва. И сам

покушај ових кривичних дјела је кажњив, с обзиром на врсту и висину прописаних казни за учиниоца дјела.

Dragan Jovašević¹¹

Marina M. Simović¹²

ABUSE OF NARCOTICS IN THE CRIMINAL LEGISLATION OF THE RUSSIAN FEDERATION

Summary

On the basis of relevant international acts adopted under the program and under the wing of the United Nations Organization in the period from 1961 until 1988, all the countries undertook an obligation to provide in their national legal systems (basic – criminal or additional, secondary) a criminal responsibility and system of criminal sanctions for various forms and kinds of exercise of illegal acts taken in relation to narcotics or psychotropic substances or their precursors, which form certain forms and kinds of criminal offences. The similar situation is in the Russian Federation which passed its new Criminal Code in 1996 in which it provided for several criminal offences of abuse of narcotics, and this paper speaks about their characteristics.

Key words: **narcotics, Russian Federation, the law, criminal offence, responsibility, court, sanction.**

---

¹¹ Full Professor of the Faculty of Law, Nis.

¹² Secretary of the Ombudsman for Children of Republic of Srpska and Assistant Professor.

ЛИТЕРАТУРА

1. Игнатов А.Н. Красилов Ю.А., Уголовное право России. Том 1. Общая часть. М., Норма, 2005.
2. Иногамова-Хегай Л.В. (под ред. Иногамовой-Хегай, Л.В., Рарога, А.И. Чучаев, А.И.), Уголовное право Российской Федерации. Особенная часть: Учебник, 2-е издание, исправленное и дополненное, Контракт, Инфра-М, Москва, 2009.
3. Комиссарова В.С. Крыловой Н.Е. Тяжковой И.М., Уголовное право Российской Федерации. Общая часть. Статут, Москва, 2012.
4. Јовашевић, Драган, Кривично право, Посебни дио, Београд, 2014.
5. Малинин В.Б., Энциклопедия уголовного права. Т. 10. Освобождение от уголовной ответственности и наказания. Санкт-Петербург, 2008.
6. Побегайло Э.Ф., Российское уголовное право. В 2 т. Т. 2. Особенная часть: учебник. (Библиотека журнала „Российский криминологический взгляд“), Илекса, Москва, 2008.
7. Рарог А.И. Российское уголовное право: Особенная часть, Москва, 2008.
8. Рарог, А.И., Степалин, В.П., Есаков, Г.А., Чучаев, А.И., Уголовное право России, Части общая и особенная: курс лекций, М-во образования и науки Рос. Федерации, Моск. гос. юрид. акад., Москва, 2007.
9. Уголовное право России. Части Общая и Особенная: Курс лекций - 2-е изд., перераб. и доп. /Есаков Г.А., Чучаев А.И., Степалин В.П., Рарог А.И., Степалин В.П., Есаков Г.А., Чучаев А.И.

10. Ревина В.П., Уголовное право России. Общая часть: Учебник. 2-е издание, исправленное и дополненное. Серия: Образование, Юстицинформ, Москва, 2009.
11. Сундуrow Ф.Р., Тарханов И.А., Уголовное право России. Особенная часть: Учебник, Статут, Москва, 2012
12. Филимонов, В.Д., Принципы уголовной права, АО „Центр ЮрИнфоР“, Москва, 2002.
13. Чучаев, А.,И., Уголовное право РФ. Общая и особенная части. Учебник, Контракт, Инфра-М, Москва, 2015.